

és simplement impossible de viure amb normalitat i dignitat en gallec, en èuscar i en català. La desigualtat és ara més gran que mai perquè s'han accelerat els processos d'eliminació i perquè s'ha clausurat formalment l'accés a un esdevenidor més just.

Concloem:

1. Se'ns ha ficat, així, en un cul de sac en què veiem com la inconsciència i la irresponsabilitat triomfants desqualifiquen i ofeguen aquelles veus que havien concebut i proposat alternatives i denunciat la inexorable reducció a l'absurd. En un context en què es donen públicament per dissolts els problemes que es tractava de reconèixer i d'abordar, la nostra responsabilitat personal, professional i cívica ens obliga a donar un poc de llum per a fer visible aquesta desoladora foscor.

2. La impotència actual prova l'esgotament final del discurs anterior. Creiem que assenyalar aquest fet ha d'ésser l'inici d'un nou discurs que entrellaci la dinàmica de la recerca, les idees, les actituds i les pràctiques lingüístiques quotidianes. Sabem que el pensament, l'acció i l'organització són mútuament necessaris i estimulants. I volem que aquesta declaració que fem pública sigui una invitació a la feina col·lectiva d'aclariment i de construcció que és, avui com sempre, l'únic recurs eficaç i l'única esperança oberta.

Per l'honor d'Europa.

Lluís V. ARACIL, José M. SÁNCHEZ CARRIÓN,
A. GIL HERNÁNDEZ, Sagrario ALEMÁN, J. L. ÁLVAREZ
ENPARANTZA (TXILLARDEGI), Kike AMONARRIZ,
Antoni ARTIGUES, Esther BONET, Iñaki LARRAÑAGA,
Teresa MARBÀ, Kontxesi PEDROARENA,
Antonina TUGORES i altres.

TRIBUNA

Fabra, més que un geni de l'idioma

per Víctor Castells

Pompeu Fabra és el símbol màxim i el millor braç executor en el redreçament que anava culminant els anys trenta. Però, tot i que se'n parla tant, em sembla que se li ha donat i se li dona vida amb una perillosa limitació: es parla sempre del geni de l'idioma, però es deixa massa de banda, sovint del tot, el seu geni polític nacional. Pompeu Fabra és també al centre de l'espectacular moviment de recuperació nacional (després de resistència) d'aquells anys (i, en els primers anys, d'exemplaritat després de la desfeta).

Amics: no hi va haver «dretanització» abans, quan es cercava perfeccionar, modernitzar i diferenciar clarament el català, ni hi ha hagut o no hi ha «esquerranització» en la deixadesa i acceptació «del català que ara es parla» que ara ens ho va desdibuixant i debilitant tot. Llavors hi havia recuperació nacional en tots els camps, des del lingüístic a l'econòmic, i des de l'històric al capteniment cívic, i ara hi ha, ras i curt, una mena de pertinència nacional deixada, aigualida i mal delimitada, és a dir, espanyolització. O, si es vol, aiguabarreig en l'Espanya inventada o pensada per Castella.

L'anomenada guerra civil va truncar el fenomenal procés de recuperació nacional que tan bé personifica, amb tota la seva personalitat, Pompeu Fabra. Hi ha hagut morts, misèria i exili; repressió i espanyolització intensiva, operant sobre noves generacions; cansament i manca de dirigents, amb estratègies «resistents» no catalanes (o directament anticatalanes), que durant anys han estovat i desarmat cívicament tot el que quedava i es mantenia viu del catalanisme tradicional «fabrià». Resultat: reiteradament vençuts. S'accepta allò que és aliè.

Bona feina tot el que es faci en el camp científic. Però malament mentre els catalans es passin automàticament al castellà quan un castellanoparlant qualsevol se'ls posa al davant. Sense haver de parlar de moltes altres mostres d'acceptació humiliant, això sol, acredita els catalans com a poble de calçasses. Des de fora es defensen tan fort com poden les posicions guanyades amb anys i segles de repressió, mentre els de casa semblen a la glòria amb el bilingüisme aberrant i parlen tan poc i tan malament com poden el català. Sense altes cotes de dignitat i civisme, malament rai. ♦